

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Apare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Pentru înlăturarea dihoniei bisericești din România.

Păr. Dr. *Onisifor Gibu*, preot ortodox și profesor la universitatea din Cluj, este mult scârbit de faptul că poporul românesc se află împărțit în două confesiuni, din care pricină, o neîncetată zăbanie domnește în sânul lui. Presa bisericească a amânduror confesiuni se află într-o ceartă fără sfârșit, iar poporul românesc nu are decât de pierdut din aceasta. În loc să fim un singur front, noi suntem împărțiți în două tabere care ne sfâșiem între noi, și nu suntem uniți în fața atâtor vrăjmași care se uită rău la noi, vrăjmași și dinăuntru și din afară. Cele mai mici mișcări din sânul nostru sunt puse de vrăjmași într-o lumină rea și date în fața străinilor ca mari spărturi în viața poporului românesc. N'am avea să luăm decât două din acestea, pentru a vedea cum vrăjmașii dinnăuntru dau altă înfățișare celor mai mici amănunte din viața noastră, pentru a arăta că la noi e rău și neliniște. De aici nevoia să fim cu totul una, pentruca să avem puterile noastre întregi în fața vrăjmașilor care ne pasc.

Avem azi în Biserica noastră cearta dela *Cuibu-cu-Barză*. Dar ce e aceasta? Un amănunt de cea mai mică proporțiune. Cu toate acestea ziarele unguerești de peste munți dau faptul ca o mare mișcare și o shizmă grozavă în sânul Bisericii românești. Pentru ce aceasta? Pentruca să arate că în sânul nostru e turburare și deci viața noastră nu e așternută la lucru harnic, ci la o neîncetată sfâșiare.

Alta. S'a schimbat calendarul. Se simte vreo turburare din pricina aceasta? Nimic. Cu toate acestea foile unguerești scriu că la noi e mare turburare, că se așteaptă frecări cumplite, fiindcă nu toată Biserica românească primește reforma. Basarabia e protivnică și deci vom avea turburări și din pricina calendarului.

Iarăși, fiecare știe câte parale fac aceste zvonuri. Dar nu mai puțin se face dovada că avem în casa noastră oameni care stau la pândă și care se folosesc de toate pilejurile

pentru a arăta că în țara noastră e rău și primejdie și că sunt de așteptat mari turburări viitoare.

Dacă este așa, ce mai datorie ne așteaptă pe toți de a fi la muncă, de a alcătui o tabără compactă și a nu ne mai pierde vremea să ne mai certăm între noi. Impărțiți în atâtea, cel puțin ca tabără religioasă să fim o singură încheagare.

Se înțelege, fiecare dorește aceasta. Orice bun Român nu dorește să fie dihonie în sânul neamului lui. Puterile noastre ne trebuiesc să fie slobode pentru alte treburi decât pentru a ne ciocni unul cu altul. În acest caz, avem totul de pierdut, iar de câștigat, vor avea numai alții. Nu e nimenea care să mai stea la îndoială că trebuie să fim una.

Dar cum?

Principiul îl primesc cu toții, dar nu ne înțelegem asupra mijloacelor. Cei mai mulți spun: Să vie uniții în sânul Bisericii Ortodoxe, că de la noi au plecat, pentru pricini care n'au fost religioase, ci numai și numai politice.

Uniții zic: Nu, veniți voi la noi, ca să alcătuim o singură tabără românească. Și încă nu la noi, ci în sânul creștinismului latin. Fiindcă noi suntem latini, locul nostru este între frații latini, nu între Slavi și Greci.

Aceasta însă înseamnă să facem unirea cu Roma. Dar cum s'o facem? Intre noi stau certurile de mai mult de o mie de ani. Ele trăiesc în sufletele noastre și nu le putem desființa așa, cu una cu două.

În mijlocul acestei stări, a acestor două tabere care sunt de aceeași părere că trebuie să ne unim, dar nu se înțeleg în ce privește mijloacele, vine Păr. *Ghibu* dela Cluj cu o nouă părere. Ea a apărut în *Universul* dela 5 Decembrie trecut, într-o expunere destul de lungă, dar nu s'a tipărit decât numai în edițiunea de provincie din acel ziar. De aceia au citit-o cei de peste munți, dar nu s'a citit la noi, așa că noi, cel din vechile granițe, nu avem cunoștință de ea. Dacă s'ar fi cunoscut până acum, fără doar și poate că ar fi stârnit discuțiuni și s'ar fi știut despre ea mai înainte de a o pomeni noi aici.

Cum e și firesc, catolicii au citit-o îndată cu toată luarea-aminte, mai cu seamă că le era pe plac, și îndată au început a o supune unei largi discuțiuni. Ziarul lor din București *Albina* a reprodus-o în fruntea unui număr din Decembrie cu slove groase pe pagina întâia. Va trebui s'o reproducem și noi, pentru ca cititorii noștri să-și facă ideie de ce e vorba, și apoi pentru a afla ce lucrează preoții noștri ortodocși. Bună-rea, părerea Părintelui Ghibu, e o parte din lucrul unui preot de ai noștri și deci trebuie s'o cunoaștem.

Iată acum ce este cu părerea sa.

Păr. Ghibu își dă seamă că unirea noastră cu Roma e antipatică în România.

Fără gând de a supăra pe frații uniți, trebuie să recunoască fiecare că starea sufletească a noastră așa e. Și așa e în ori ce țară ortodoxă. Se înțelege, nu e bine că e vrăjmășie între creștini. Frontul creștinesc trebuie să trăiască mai unitar, chiar și fără considerațiune la unitatea națională. Cu atât mai mult însă când e vorba de unitatea națională. Cu toții avem o civilizațiune creștinească de slujit și de aceia e rău dacă nu suntem unii cu alții solidari, chiar dacă nu suntem în toate la fel.

Dar nu e vorba de asta. E vorba care e starea de fapt? Starea aceasta e că Răsăritenii privesc Roma cu ochi răi. Din atâtea și atâtea pricini ale trecutului, noi nu ne uităm unul la altul cu prietenie. și nu numai preoții, ci chiar și între mireni, dacă ai arunca vorba despre unirea cu catolicii, ea n'ar trezi plăcere. Iată, și acum cu schimbarea calendarului, se aude la câte unul răzleț vorba: „Ce! să ne catolicim!” În această vorbă, care nu e delă preoți, trăiește întreaga nemulțămire a Răsăritului împotriva Apusului. Și ceiace e de mirat e solidaritatea ortodoxă în această atitudine. În orice țară ortodoxă te vei duce, vei găsi aceiași nemulțămire împotriva catolicismului. Cu toată lipsa de comunicare între ortodocși, faptul acesta îl vei găsi statornic.

În țara noastră, găsești ici și colo câte unul, care din pricini de cultură latină și de simpatia către Franța și Italia, zice că ar trebui să fim cu toții în aceiași Biserică. Dar aceasta nu are a face cu starea mulțimii. Sunt numai unii care cugetă și așa. Cei mai mulți nici nu vor să audă de unirea cu Roma. Și, nu marea mulțime a norodului care nu înțelege bine aceste chestiuni, ci chiar lume învățată.

Păr. Ghibu, știind aceasta, nici n'a încercat să susție că trebuie să ne unim cu Roma. Tot acolo ajunge el, dar pentru a face hapul mai dulce, o ia printr'un ocol, care însă ajunge tot acolo. Zice că să facem unirea re-

ligioasă cu frații noștri Francezi și Italiani. Ocolul acesta însă nu slujește la nimic, fiindcă ajungem tot la Roma. E numai o fe-reală de a numi lucrurile pe numele lor, ca să nu se pară gândul său prea greu de primit. În fapt însă, vine tot aici: Ne unim cu Roma, pentruca, cu chipul acesta, să ne găsim cu frații noștri uniți într'o singură Biserică și să peară dihonnia dintre noi. Deci în loc de ei la noi, noi la ei!

E o părere. Ca oricare părere a unui bărbat învățat cum e Păr Ghibu, e vrednică de discuțiune. Dar e altă chestiune dacă se și poate împlini. Până ce Păr Ghibu să scrie acestea, noi am avut cu Sf. Sa o discuțiune de ceasuri întregi, în care noi i-am arătat alte păreri.

Creștinismul e adevărat că trebuie să se întregească. Dar nu începând cu Roma, ci cu Anglicanii și cu Vechii-catolici. Cu aceștia poate fi vorba de o adevărată unire, pe când cu Roma nu se poate. Ea nu înțelege decât supunere. Îți dă ea și patriarhate și ce vrei. Dar îți dă ea nu-ți înființezi tu. Trebuie să te supui ei.

Toți creștinii au primit să stea la discuțiune cu privire la unire, și în chestiunea aceasta există mișcarea pornită de Anglicanii din America. Misiunea episcopilor lor n'a fost refuzată în 1919 decât numai la Roma. De ce? Roma nu vrea unire; vrea subordonare. Ea înțelege o singură turmă și un singur stăpân.

Cu o asemenea psihologie, unirea nu e posibilă Păr. Ghibu o fi știind el catolicismul, dar îl știm și noi și încheierile sale nu sunt încheierile noastre.

Soluțiunea sa nu e soluțiune. Cum o să tratez eu unirea bisericească cu Francezii și Italianii? Acestea nu sunt neamuri independente bisericește. Unirea nu o faci cu Biserica franceză sau Italiană, ci cu Biserica Romei. Atunci ce mai înseamnă ocolul acesta prin Franța și Italia? Fără îndoială, e o simplă amăgire. Noi nu ne putem amăgi.

O Biserică ortodoxă poate trata unirea, fiindcă e autocefală. Noi putem trata unirea cu Anglicanii, dar cu Francezii și Italianii nu, fiindcă bisericește nu sunt de-sine-stătători.

Unirea cu Anglicanii e mai ușoară de împlinit. Aici au și început schimbările de vederi. Legăturile între unii și alții sunt foarte prietenoase. Anglicanii ne-au dat mare ajutor în ce privește suferințele ortodocșilor în Răsărit. Sunt o Biserică de mare învățătură și de mare însuflețire religioasă. Vin și mărturisesc vechea tradițiune a Bisericii cu cele șapte soboare ale Răsăritului. Nu e adevărat că numai Ortodocșii și Romano-catolicii au închinarea

către sfinți și Sf. Fecioară. O au și Anglicanii. Episcopul Gore a spus, fiind eu de față, în fața Patriarhului de Constantinopol: „Cât despre mine, eu pot să mă socotesc de pe acum ortodox“.

Răposatul D. Onciu îmi spunea în 1918 la Societatea Ortodoxă, unde eram membru în Comitetul Central: „Mare lucru și mare câștig ar fi unirea cu Anglicanii!“ În adevăr, lumea cultă își dă seamă că, dacă am fi una cu Anglicanii, creștinătatea ar câștiga nemărginit.

S'o facem întâi pe aceasta, și apoi vorbim altfel cu Roma.

Abea am schițat chestiunea. Mai avem multe de spus.

Bis. Ort.

Arhim. Scriban.

Criză religioasă ori criză morală?

— Reflexii. —

Se scrie și se vorbește în ultimul timp despre criza religioasă prin care trece biserica noastră. Se atribuie această criză, cu multă ușurință împrejurărilor politice nefavorabile în cari s'a dezvoltat biserica, se ascrie mai departe educației neintegrale a clerului; iar centrul problemei, criza morală a spiritului nostru, această prismă, prin care privim problema religioasă, rămâne neabordată.

Criza religioasă este în fond criză morală. Este un paradox psihic, analog paradoxului fizic, la refracțiunea luminii. Ni-se pare, că religiunea, obiectul contemplat prin mijlocirea realității și a ideilor noastre de știință, artă, filosofie și religie, s'a refractat a dezaia; pânăce de fapt, moralitatea și cultura spiritului nostru sunt deplasate și la marginea prăpastiei. De aceea vedem răul acolo unde nu e și în proporții exagerate.

Criza religioasă din pătura de jos, covârșitoare a neamului nostru, nu este un fenomen spontan, isvorit din necesități spirituale, pe cari biserica strămoșească nu le-ar putea satisface. Din contra, este o importanță străină, o propagandă confesională sistematic dusă între noi, cu bani grei veniți de peste hotare și în scopuri politico-economice, parte confesionale.

Mai complicată apare însă criza religioasă a păturii intelectuale. Pentru aprofundarea chestiunii, să vedem ce se înțelege prin civilizație și cultură, fiindcă zisesem, că problema crizei religioase este în fond o problemă morală.

„Cultura vine, dupăcum știm, în prima linie dela cultul pe care îl are un popor pentru ordinea morală a lumii, a sa proprie. Civilizația, în sens restrâns, e dezvoltare de ordin tehnic. Și cu cât un popor are o înțelegere mai adâncă și mai luminată

pentru religiunea sa și moravurile sale, pentru filosofia și arta sa, pentru tot ce dă vieți omenești cuprins filosofic și de farmec estetic, cu atât poporul e mai cult.“¹⁾ O mare parte din pătura noastră intelectuală — onoare excepțiilor — are civilizație scripitoare, însă această cultură, despre care e vorba n'o are. N'are fiindcă nu i-a dat-o școala. Această sărăcie spirituală apoi e menajată și de agitațiile și preocupările materialiste ale timpului nostru de tranziție. Memoria intelectualizată, s'a încărcat cu tot soiul de cunoștințe profesionale, iar inima a rămas rigidă, rece în fața sentimentelor și acțiunilor superioare. Deaci politicianismul, lipsa unei opinii publice, capabilă de reacțiune. Apatia față de instituții de cultură și moralitate, ca biserica, teatrul, luminarea masselor etc. Cel puțin așa ne spune realitatea lucrurilor.

Pătura intelectuală, în posesia oarecărui grad de spirit științific, dobândit în liceu sau la vre-o facultate, nu este îndrituit a disprețui și a trece cu indiferență peste problema religioasă, dacă într'adevăr ține să i-se respecte spiritul științific, de care face uz, atunci când se declară, liberucuetător, independent, ateu, în fine în contra bisericii sale, pe care nici n'o cunoaște, pentrucă n'a avut ocazie și nici n'a vrut s'o cunoască.

Nu adevărurile eterne ale bisericii sunt învechite, neștiințifice, nesatisfăcătoare unui spirit îmbibat de o civilizație occidentală, ci spiritul celui intelectual incapabil de concentrare și de efortul intelectual pentru a le cunoaște și adopta. Intelectualul, care ar pătrunde dezvoltarea istorică ale acestor adevăruri și roadele ce le-au dat pentru neamul său în special, nu se poate ca însuși să nu-și cunoască rătăcirea și să doriască o sinceră convertire.

Cunoștințele ce le avem pentru a exercita o anumită funcție în viață, oricât de frumoase și exacte ar fi, nu sunt suficiente pentru a merita numele de oameni întregi. Ne mai lipsește ceva! Omul, pelângă aceea, că e avocat, profesor, magistrat, militar, etc., are în calitatea sa de a fi om, aspirații sufletești foarte intime: pentru Dreptate, Nemurire, Divin, etc., cari nu-și află satisfacția în cadrele strănte ale oricărei științe.

Aceste aspirații își află însă perfect împlinirea în religiune, în metafizica creștină. Aici reafliăm, ca pe un paradis pierdut, spiritul nostru liber de lanțurile cunoștințelor exacte. Aici aflăm întregul nostru spirit, nu fărîmițat în diferite părți artificiale.

Așadar, atât omul simplu, necărturar, cât și intelectualul, care-și ia serios aspirațiile intime sufletești, cu toții au nevoie de această metafizică religioasă, deci a cere răspuns, la marile întrebări ale existenței. Necărturarii, în majoritatea cazurilor, o primesc prin intermedierea bisericii și cred principiilor de mântuire pe bază autoritativă. Intelectualii

¹⁾ Aurel C. Popovici. Naționalism sau Democrație. București 1910, pag. 19-20.

nu se mulțumesc ci scrutează și iau cunoștința diferitelor sisteme de cugetare din cărți, reviste, etc. și fără mult spirit critic, azi este partizan al evoluționismului, mâne al panteismului, monismului, după impresia momentană. „Mărgăritarele“ Sf. Scripturi, aceste vecinice adevăruri, le aruncă plebei, celor nepricepuți. Eternele adevăruri ale religiei creștine, le jertfesc unor adevăruri de proveniență omenească, contestabile dela epocă la epocă, dela om la om.

Pătura intelectuală, atinsă de boala „crizei religioase“ — foarte molipsitoare — dă dovadă și de lipsa bunului simț, atunci când ascrie nereligiozitatea sa abuzurilor cunoscute în cler și în biserică. Omul condus de spirit științific trebuie să deosebiască radical, ideile și oamenii, organele temporale, contingente de propagandă. Dar aceasta este numai un paliativ al ignoranței.

Se știe, că știința, filosofia, arta, în sine n'au puterea divină de a reuni pe toți oamenii și a ridica la Ideal la Divinitate, de cât pe foarte puțin aleși ai omenirii. Religionea creștină însă întemeindu-se sentimentul general al iubirii, are o bază largă, are darul și menirea de a cuprinde pe toți oamenii pentru toate timpurile. Ea are acea putere tainică de a ridică omenimea în vederea Dumnezeirii, a supremului Ideal. În ea se cuprind toate elementele și toate formele de cunoștințe.

Pătura intelectuală pentru a ieși din criza morală, are nevoie de adevărată cultură și de mult spirit critic. „Toate le cercăți, ce este bun să le țineți.“²⁾ Intelectualul să primiască cu inimă caldă metafizica bisericii, crezul strămoșilor săi, care a mântuit neamul său și l-a adus la mărire, mai bucuros, decât teoriile altor religii, ale savanților, cari singuri n'au fost fericiți cu ele, necum să fericiască pe alții. „Eu sunt calea, adevărul și viața.“³⁾

Suprafața mării religioase dela noi poate fi turburată de val-vârtejurile intereselor confesionale, de ignoranță, totuși profunzimile sunt liniștite maiestros. Acolo sunt zăvorite, ca niște perle, comorile spirituale, cari ahtiază după scafandri minunați, să le ridice la suprafața zilei, spre a-și arăta splendorile necunoscute.

Tocmai aci ne stă norocul și nădejdea!

Evident, că nu Biserica, dinpreună cu adevărurile propagate, ci în pătura de jos, afară de prozelitismul strein, încă quasi-cultura intelectualilor, este cauza eficientă ale așa zisei „crize religioase“.

Reformarea acestui fenomen spiritual nu vine exclusiv dela factori externi, ci pleacă din lumea noastră internă, așa precum microcosmosul și-a supus natura. „Și căutați mai întâi dreptatea și împărăția lui Dumnezeu și toate acestea se vor adăuga vouă.“⁴⁾

Este datorința păturei de jos, dar mai ales a intelectualilor să cunoască acestea dar și a bisericii de a lua toate măsurile pentru încetarea crizei morale și în activarea adevăratei vieți creștine.

Ștefan R. Lungu, preot.

²⁾ Sf. Ap. Pavel. Ep. I. Tesalou. Cap. 5, 21.

³⁾ Sf. Ev. d. Ioan. Cap. 14, 6.

⁴⁾ Sf. Ev. d. Matheiu. Cap. 6, 33.

Predică

la Dumineca Lăsatului de brânza.

„Și ne iartă nouă păcatele noastre, precum și noi iertăm greșelilor noștri“.
(Rugăciunea domnească.)

Iubiți Creștini!

Suntem în pragul postului mare, suntem în preajma zilelor de jale, rânduite de sfânta noastră biserică întru pomenirea suferințelor îndurate de Fiul lui Dumnezeu pentru mântuirea și fericirea noastră, pentru împăcarea noastră cu cerescul Părinte, dela care ne depărtaseră răutățile și păcatele. Chiar de aceea sfânta biserică, îndemnându-ne în Duminicile trecute, prin glasul sfintelor evanghelii, să ne ferim de mândria Farizeului, ne sfătuește și ne învață, să fim în fața lui Dumnezeu smeriți, ca vameșul. Să ne ferim de păcate și dacă totuși am săvârși păcatul, să ne dăm seama de gravitatea lui și căindu-ne de cele făcute, să ne apropiem cu încredere de atotputernicul Dumnezeu, cerându-i iertare și făgăduindu-i îndreptarea noastră. Ne-a arătat apoi pedeapsa și osânda îngrozitoare, ce așteaptă pe cei îndărătnici, pe cei învârtoșați la inimă, și pe cei ce nu vor să se apropie de Dumnezeu. Sfânta evanghelie de azi merge cu un pas mai departe, când spune, că înzădar vom cere dela Dumnezeu iertarea păcatelor noastre, dacă nu vom ierta și noi oamenilor greșalele lor.

Iubiți Creștini!

Nimenea dintre muritori și nimenea dintre oameni nu poate afirmă, că este străin de păcat. Căci fiecare om, din firea sa, este pornit spre răutate, iar răutatea este izvorul tuturor păcatelor. Copilul fraged, neputincios și absolut incapabil de-a face ceva, are totuși capacitatea de-a săvârși răul. Tinerețea apoi, care cu ușurință se lasă răpită de toate pornirile și de toate patimile, nu este altceva, decât un șir nesfârșit de lunecări, de greșeli și de păcate. Iar dintre cei maturi câți ar putea zice, că umblă pe căile Domnului, câți ar putea afirma că ascultă învățăturile Lui, fac voia Lui și împlinesc percepțele poruncilor Lui prea sfinte? Nici unul... Și nu ne dăm seama cât de mare păcat săvârșim, când călcăm voia lui Dumnezeu. În toată ziua zicem în rugăciunea noastră: „Tatăl nostru... facă-să voia Ta...“ și noi nu facem aproape niciodată voia aceluia, pe care-L numim de Tată al nostru. Și nu ne dăm seamă, ce supărare Îi producem Tatălui nostru Celui ceresc, când călcăm chiar noi, ceace tot noi cerem. Dacă supărăm pe cineva din cunoștii, din preinii sau din rudele noastre, cât trebuie să-l rugăm, până vom obține împăcarea lui. Și zădarnică va fi toată căința noastră, dacă preinul nu poate sau nu voiește să ne dea iertare. De am greșit unuia, care este mai mare decât noi, și mai zădarnică va fi încercarea noastră de împăcare. Greșala ne va fi pedepsită fără cruțare și fără amânare. Chiar de aceea ne purtăm cu atâta reverință și slugărnice față de cei puternici ai lumii, iar când este vorba de Acela, Care este mai puternic decât toți Regii și decât toți împărații acestei lumi, când este vorba de Acela, care ține în mâinile Sale toată lumea și pe toți oamenii din trânsa, când este vorba de Preaputernicul Dumnezeu, atunci nu ne mai temem, nu ne mai înfricăm și nu mai avem nici o răcoare. Atunci credem, că Dumnezeu este Atotmiostiv, Atot bun și atot iertător. În credința aceasta

săvârșim păcat după păcat, fără să ne aducem aminte, că prim păcat se nesocotesc și se calcă în picioare poruncile lui Dumnezeu. Dacă totuși i-și mai aduce cineva aminte de Dumnezeu, o face numai din obicei, o face de ochii lumii, iar cei mai mulți numai atunci, când strămoșii de neajunsuri, de necazuri sau de alte nevoi, nu mai găsesc nici o scăpare, nici un ajutor și nici o mângâiere la oameni. Atunci i-și aduc aminte de Dumnezeu, dar tot atunci i-și aduc aminte și de păcatele săvârșite; atunci le pare rău de toate fărădelegile lor și cu lacrimi în ochi cer iertare și mai ales ajutor dela Acela, care singur mai are puterea să-Le ajute.

În astfel de clipe nu-și dau oamenii seamă, că Dumnezeu este și Atot drept! Această însușire a bunului Dumnezeu ne-o înspăștează în memoria sfânta evanghelie de astăzi, când zice: *De veți ierta oamenilor greșalele lor, ierta-va și vouă Tatăl nostru cel din ceruri. Iar de nu veți ierta oamenilor greșalele lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta vouă păcatele voastre.* Din aceste cuvinte ale sfintei evanghelii urmează limpede și clar, că nu este de ajuns, dacă ne pare rău de răutățile și de păcatele noastre, nici căința și nici rugăciunea noastră nu este de ajuns, pentru că aflăm iertare la Acela, pe care L-am supărat. Ci atotdreptul Dumnezeu ne pune și El o condiție, pentru că să ne ierte. Iar condiția această este: *dragostea.* Înzădar ne rugăm lui Dumnezeu, înzădar îl iubim și înzădar vărsăm chiar lacrimi pentru dovedirea acestei iubiri, până atunci, până când urim pe aproapele nostru, căci după cuvintele sfintei scripturi: *„De va zice cineva că iubește pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urește mincinos este, căci cel ce nu iubește pe fratele său, pe care l-a văzut, pe Dumnezeu, pe Care nu L-a văzut, cum poate să-L iubească?”* (I. Ioan IV. 20.) Chiar de aceea, porunca cea mai mare, din câte ne-a dat Mântuitorul nostru Iisus Hristos, este dragostea. *„Și acum rămân credința, speranța și dragostea, aceste trei, iar cea mai mare dintre acestea este dragostea.”* (I. Cor. XIII. 13.) Și dacă nu este creștin adevărat acela, care nu respectază și nu împlinește poruncile lui Dumnezeu, atunci celce nesocotește cea mai mare, cea mai sfântă și cea mai măreață poruncă a Legii lui Dumnezeu, acela nici nu merită numele de creștin.

Și dacă vom examina lumea de azi și pe oamenii dintrânsa sub raportul dragostei față de aproapele, vai, ce trist va fi rezultatul! În lumea de azi e de ajuns să-ți zică cineva o vorbă numai, fără răutate, fără gând rău și fără intențiunea de-a te supăra, și nu-l mai ierți niciodată! Pentru cea mai mică vorbă, pentru cea mai ușoară observare, chiar pentru cea mai nevinovată glumă, te superi pe pretinul cel mai bun; iar pentru un cuvânt jignitor dai pe cel mai bun pretin în mâna advocaților, târându-l pe la judecătorii, cauzându-i cheltueli, zile de lucru pierdute, apoi rușine și alte multe-multe neplăceri și neajunsuri. Salele de dezbatere și coridoarele judecătorilor sunt todeauna ticsite de lume; iar bieții judecători nu mai ajung să isprăvească niciodată procesele, cari vin în fiește care zi cu nemiluită. De aceea statul nostru e silit să înmulțiască an de an judecătorii și să facă tribunale și acolo, unde n'au mai fost niciodată. Lângă tribunale se află în tot locul temnițele, pline toate de cei ce uitându-și de Dumnezeu și de poruncile Lui, se lasă ademeniți de ură, de mândrie, de lăcomie și de alte păcate, tot atâtea arme ale necuratului Satana. Și lumea dela

noi este compusă aproape numai din creștini, cari în rugăciunile lor cătră Tatăl cel ceresc, zic: *„Și ne iartă nouă păcatele noastre, precum iertăm și noi greșitorilor noștri.”* Dar zic numai! Însă nu fac ceea ce zic. Ba fac chiar contrariul. Căci oamenii din lumea aceasta, deși se numesc creștini, nu mai umblă pe căile Domnului. Poruncile lui Dumnezeu și poruncile sfintei biserici, aproape nime nu le mai ia în seamă. Ci precum fiul risipitor din sf. evanghelie a părăsit casa părintelui său, pentru că acolo nu-și putea petrece viața în chefuri și desfrânări, tot așa cea mai mare parte din creștinii de astăzi s'au depărtat de casa Părintelui ceresc, de sfânta biserică. S'au depărtat din motivul, că nu le mai sună bine la ureche învățăturile riguroase, cari condamnă și opresc plăcerile și desmierdările acestei lumi trecătoare. Deci se duc și ei departe de casa Părintelui ceresc, se duc în țara păcatului, unde nu mai aud alt glas, decât glasul lumii. Iar lumea nu cunoaște pe Dumnezeu! Răutățile cele multe au depărtat-o dela El, iar păcatele izvorite din aceste răutăți, ascund fața Lui dinaintea oamenilor. De aceea lumea de azi nu-L vede pe Dumnezeu, nu-L găsește și nu-L cunoaște, pentru că *„Dumnezeu dragoste este”,* iar cel ce nu are dragoste întru sine, acela nu cunoaște pe Dumnezeu.

Strămoșii noștri, Daci, până și-au avut țara lor, erau păgâni. Ei credeau, că „Soarele” este Zeul binelui, credeau, că acest zeu este atotputernic și credeau că el le poartă de grije, el le dă toate darurile cele bune și de aceea îl iubiau foarte mult. Se bucurau cu bucurie nespuse de mare, când soarele i-și arăta în zorul de zi razele sale aducătoare de viață și i-se închinau cu evlavie totașa de mare. Și cu multă duioșie se despărțeau seara de zeul iubit, care apunea. Iar când pe cer se iveau nori negri și grei, cari ascundeau razele bunului soare, a mare jale cuprindea pe toți Dacii. Și ca să poată vedea iarăș soarele, i-și luau fiecare arcurile și-și îndreptau săgețile ascuțite spre norii cei prevestitori de necazuri în credința, că norii vor fugi dinaintea săgeților lor. Și dacă norii se împrăștiu, Dacii erau atât de fericiți, că puteau vedea iarăș soarele cel dătător de lumină și de căldură.

Precum norii au impedit pe Daci să vadă pe Zeul lor, tot astfel ne impiedică pe noi păcatele să vedem fața Dumnezeului nostru. Să facem și noi, ca strămoșii noștri! Precum au pornit ei lupta contra norilor, astfel să pornim și noi lupta împotriva păcatelor. Să pornim lupta mai vărtos contra mâniei, a pizmei și a mândriei, cari sunt izvorul tuturor păcatelor. Săgețile noastre să fie dragostea creștinească, dragostea, pe care ne-a propovedit-o Mântuitorul nostru Iisus Hristos prin învățăturile Sale, prin viața Sa și prin faptele Sale. Având dragostea aceasta în inimile noastre vom ști totdeauna cum trebuie să iertăm pe alții și atunci și bunul Dumnezeu, la rândul Său, ne va ierta pe noi.

Iubiți Creștini!

Mâne se începe postul Invierii Domnului; să ne întocmim astfel viața în decursul acestui post, încât prin faptele, chiar prin vorbele și cugetele noastre să cauzăm bucurie Acelui Iisus preadulce, care a suferit chinurile cele mai cumplite, care și-a vărsat chiar sângele și și-a dat viața pentru noi. Să ne înfrânăm nu numai trupul dela mâncări și beuturi, ci mai ales să ne înfrânăm inimile dela gânduri rele, dela ura și răzburarea pornită împotriva aproapei noastre. Numai

atunci postul nostru va fi primit și numai atunci vom putea zice liniștiți în rugăciunile noastre: și ne iartă nouă păcatele noastre, precum iertăm și noi greșitorilor noștri. Amin.

Galșa, Februarie 1924.

Emil Căpitan preot.

INFORMAȚIUNI.

Sfântul Sinod. În chestia conflictului bisericesc din Basarabia, I. P. S. Sa mitropolitul primat de acord cu dl. ministru al cultelor, a propus ca în mod provizoriu până la întocmirea și votarea legii de organizare a bisericii ortodoxe, să se institue o *Eforie ad-hoc* spre administrarea bunurilor bisericii basarabene.

Eforia va fi alcătuită din cei trei episcopi ai Basarabiei, din trei clerici și din trei mireni, ca reprezentanți ai preoțimii și ai credincioșilor din cele trei eparhii. Decizia luată în Sinod, în urma intervenției dlui ministru Al. Lapedatu și a propunerii a I. P. S. Sale mitropolitului primat, e de natură să pună capăt conflictului ivit în sânul bisericii ortodoxe din Basarabia.

În ședința de Vineri, 22 Februar n. c., Sf. Sinod a primit din partea preotului Tudor Popescu o cerere prin care declară că înțelege să rămână și în viitor slujitor credincios al bisericii ortodoxe.

Cererea a fost prezentată prin I. P. S. Sa mitropolitul Pimen al Moldovei. După ce a luat act de această cerere, biroul a anexat-o la dosarul respectiv. Comisiunea compusă din episcopii: Visarion Puiu dela Bălți, Ghenadie al Buzăului și Roman al Oradiei Mari, are să cerceteze și să referă Sinodului cele de cuviință.

S'a ales episcopul Ghenadie Silistrănu în comisiunea însărcinată cu studierea chestiunii recăsătoririi preoților, în locul rămas vacant prin demisiunea fostului episcop Nicodim al Hușilor.

S'a aprobat apoi regulamentul de funcționare al preoților militari. În această chestiune, episcopul Justinian a făcut o expunere asupra situației și organizării clerului militar de la înființarea și până în prezent.

„Să ne cunoaștem oamenii”. Sub acest titlu, „Voinea Poporului”, din Arad, publică un articol judicios, în care s'arată marea durere a tuturor Românilor de bine, că mai multe societăți jidovești, ne stârpesc frumoasele noastre păduri — comoara acestei țări — în mod sistematic și după un plan bine fixat. Articolul ne mai spune că acești paraziți, cari ne ponegresc țara și neamul unde numai li se dă ocazie, ne duc lemnele și storc vloga blândului nostru popor, înjghebați într'o mare federală în fruntea căreia stă ca președinte dl. Dr. Petru Groza, fost ministru în guvernul Averescu. — Întrebăm, este posibil lucrul acesta?

Propășirea evreilor. Revista *Hammor* înregistrează ce progres uriaș au realizat evreii în Ungaria, cât timp statul ungar i-a ocrotit cu toată dragostea părintească. Evreii Ungariei dețin astăzi: din proprietatea rurală 50%; din suprafața arendată 80%; din numărul negustorilor 72%; din capitalul băncilor 95%; cărciumii 90 la sută. *Budapesta* își poate da, cu drept cuvânt, numele de: *Iudapestina*, cum i-a zis Lueger.

Trei deodată. Țăranca Gheorghită Ion Pancu dela Cornești, în Maramureș, a născut trei copii: 2 băieți ș'o fetiță, toți perfect sănătoși.

Aviz. Cu onoare aduc la cunoștință onoratului public și autorităților bisericești, că în Arad, str. Dorobanților Nr. 41 (școala confesională), am deschis un *birou tehnic de arhitectură*; construiesc orice planuri de casă, școli și biserici împreună cu devizele (preliminare) lor; mai departe execut colaudări de tot felul de lucrări de zidiri, și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc.

Cu stimă:
Teodor Cioban,
arhitect.

Dela Asociația Clerului: „Andrei Șaguna”

Nr. 8—1924.

Comunicat.

În baza § 6 din „Regulamentul pentru organizarea despărțămintelor”, în decursul postului sfintelor Paști, sânt a se ținea adunările ordinare ale despărțămintelor. Programa adunării e următoarea:

Ziua I. a. m.

1. Te Deum.
2. Deschiderea adunării prin președinte.
3. Raport asupra activității pastorale a preoțimii și a cercurilor religioase, în 1923.
4. Dare de seamă asupra activității despărțământului în 1923.
5. Constatarea plătirii cotizațiilor pe 1923 și încassarea celor de pe 1924. — Inscrierea de membri noi.
6. Alegerea alor doi delegați, pe lângă președinte, la congresul viitor.
7. Inițiative de organizare pentru promovarea vieții religioase și culturale în cuprinsul despărțământului și pentru propășirea Asociației.
8. Chestiuni oficiale.
9. Propuneri.

După masă și a II-a zi:

Se întogmesc misiuni interne cu *mărturisirea și cuminecarea* preoților, a profesorilor preoți, a absolvenților de teologie și a funcționarilor bisericești.

Pentru medierea de pregătiri înainte de mărturisire recomandăm textul: „*Iară cari sânt ai lui Hristos trupuri și cu răstignit împreună cu patimile și poftete*”. Gal. V, 24, căutând a trezi conștiința vinovăției și părerea de rău; iară pentru meditația dela cuminecare dăm subiectul: *Puterea sfințitoare a sf. cuminecături*, în legătură cu textul „*iar viez, nu de acum eu, ci viează întru mine Hristos*”, Galat. II, 20.

P. Cucernici Părinți, președinți ai despărțământelor vor designa din bună vreme referenți la rapoartele despre activitatea pastorală a preoțimii și a cercurilor religioase, pentru cari se dau formular în Revista Teologică Nr. 2—3 a. c. însoțite de orientări cum să se facă, ca să se introducă o procedură unitară. Asemenea se vor designa referenți pentru meditații, cari se vor anexa împreună cu rapoartele despre activitatea pastorală a preoțimii și a cercurilor religioase, la raportul către Secția despre activitatea despărțământului. *Biroul central al Asociației.*

Către abonați.

Rugăm pe toți abonații cari n'au achitat încă abonamentul pe anul trecut, să trimită cât mai neîntârziat sumele cu cari au rămas în restanță. Sunt deasemenea rugați să achite abonamentele pentru anul 1924, pentru a putea continua regulat espedarea foii.

Bibliografie.

A apărut „Dacoromânia” buletinul „Muzeului limbei Române” sub conducerea eruditului profesor universitar și membru al academiei române Sextil Pușcariu.

Este o lucrare pregătită cu un aparat stiencific fecund, și tratează un bogat material lexicografic al limbei noastre, adunat din toate provinciile locurile de Români. Mai conține dicționare, de terminologie tehnică a frumoasei noastre limbi, unde vedem câtă bogăție de cuvinte are graiul românesc.

Recomandăm cu toată căldura acest op de valoare, tuturor cetitorilor noștri, cari doresc să-și înfiripeze o bibliotecă bogată și o carte bună.

Are 608 pagini, și se capătă la „Ardealul” institut de arte grafice în Cluj, strada Memorandului 22. Prețul 150 Lei.

Licitațiune minuendă.

În baza înaltei rezoluțiuni a Ven. Consistor din Arad Nr. 3031/1923. prin aceasta se escrie licitațiune minuendă a II-a oară, care se va ținea la 3/16 Martie 1924, orele 11 a. m. în comuna Mănăstur (plasa Vinga) pentru darea în întreprindere a renovărilor reclamate la a) edificiul bisericesc cu prețul exclamării de 45.587 Lei 04 bani, b) edificiul școlar cu prețul exclamării de 38.000 Lei.

Reflectanții au a-și înainta ofertele în scris în plic închis, adnexând vadiul de 10%, în bani gata, ori în hârtie de valoare. și anume: a) biserică: 4500 Lei, b) școală 3800 Lei.

Parohia și susține dreptul a preda numitele lucrării acelu întreprinzător, în care va avea cea mai deplină încredere și garanță.

Reflectanții, nu și pot forma spese de drum și viatic.

Condițiunile, planul, și devizul speseilor de renovare în zilele de 26/10 — 3/16 Martie a. c. se pot consulta și vedea la oficiul paroh. ort. rom. de aici.

Mănăstur, la 8/21 Februarie 1924.

Comitetul parohial.

Redactor responsabil: SIMION STANA.

Censurat: Dr. Romul Mager.

TIPOGRAFIA ȘI LIBRĂRIA DIECEZANĂ ARAD.

Extras din catalog.

- Potir** cu pedestal din bronz, păharul din argint aurit à 1500— și 2200—; din argint curat și aurit à 7500— și 8000— Lei.
- Linguriță** la sf. cuminecătură din argint à 450—, din bronz aurit à 200— Lei.
- Disc** din bronz aurit à 150— Lei, din argint aurit 1000— Lei.
- Copie** cu ascuțiș de oțel à 260— Lei.
- Cutie** pentru sf. cuminecătură la bolnavi, din bronz argintat 2000— Lei.
- Cutie** pentru mir, burete, foarfeci, la sf. botez, din bronz argintat 2000— Lei.
- Cuțițaș** pentru miruit, 120— Lei.
- Candele** de argint de China sau Alpaca à 550— și 800— Lei.
- Cădelnițe** după ritul ortodox din bronz argintat à 1000— și 1500— Lei.
- Cruci pe altar**, sau portative, din lemn frumos lucrat à 50— Lei. din argint de China cu Domnul Hristos gravat în cruce și cu decoruri, bucata à 1400—, iar din bronz argintat 550— Lei.
- Litier** din argint de China à 3500— și à 4500— Lei.
- Tavă** pentru anafora, dela 400— Lei în sus.
- Burete** presat (pentru antimis) à 15 Lei.
- Uneltele de bronz pentru prapori**, 600— Lei.
- Cruce** pentru molitvelnic din argint de China 500— Lei, iar din aramă argintat à 180— Lei.
- Steluță** din bronz aurit 150— Lei, iar din argint aurit 280— Lei.
- Pristornic** (sigil. pentru sfințele prescuri) din lemn de teiu, bucata 25— Lei.
- Cană** pentru încălzit apa (pentru căldură — teplota) din bronz argintat, 80— și 100— Lei.
- Vase pentru apă și vin** cu tavă din bronz argintat 1400— Lei.
- Vase de sticlă pentru apă și vin**, cu tavă din zink, cu 150— Lei. Cu tavă de cristal cu 230— Lei.
- Vas pentru miruit** din bronz argintat, provăzut cu cuțițaș à 550— Lei.
- Ornate** (odăjdii) bisericești în toate execuțiile dela 4500— Lei în sus. *La cerere servim modele.*
- Stihare** pentru preoți, din giolgi (pânză albă) dela 800— Lei în sus; din brocat după înțelegere.
- Prapori** în toate mărimile și culorile dorite, bucata dela 2500— Lei în sus. *La cerere servim modele.*
- Acoperitoare** pentru analogion (Tetrapod) din brocat, plūs, mă-tase, dela 1000— Lei în sus.
- Perdea** la ușile împărătești. Prețul după material (plūs, catifea, brocat, damast) și după mărime.
- Chivot, Ripizi** de lemn. **Fesnice.**
- Potcapii** din catifea à 150— Lei.
- Brâne preoțești** în toate culorile à 600— Lei metrul.
- Prăznicare**, execuție foarte frumoasă, pictate pe lemn de teiu, sau pe tinichea cu 150— Lei.
- Clopoțele** pentru altar dela 300 Lei în sus.
- Icoane sfinte** pictate în oleu pe pânză în orice mărime.
- Mormântul Domnului** pictat pe pânză frumos și montat, dela 1500— Lei în sus.
- Stihare** pentru ministranți, din giolgi, dela 400— Lei în sus, iar din brocat după înțelegere.
- Căciuli pentru preoți** dela 150— Lei în sus.

P. O. public este rugat, să-și facă comanda de sărbători cât se poate de timpuriu. Comanda făcută în timpul ultim, eventual nu ajung la vreme.

CONVOACARE.

Domnii acționari ai institutului Tipografia „Concordia” societate pe acțiuni în Arad, sunt convocați la

Adunare generală ordinară,

care se va ține în Arad, Duminică în 30 Martie 1924, ora 12, la sediul societății, Strada Românilui Nr. 6.

La caz că pe ziua de 30 Martie st. n. a. c. domnii acționari nu s'ar prezenta în numărul prescris în §-ul 18 din Statute adunarea generală, fără altă invitație, se va ține în 13 Aprilie 1924 st. n. la același oră.

ORDINEA DE ZI:

1. Constatarea celor prezenți.
2. Raportul Direcțiunii și al Comitetului de supraveghiere și aprobarea Bilanțului încheiat la 31 Decembrie 1923 și descărcarea Consiliului de Administrație și Cenzorilor de gestiunea lor.
3. Admiterea de a se ipoteca pe averea societății împrumuturile contractate până la suma de 1.500.000.— (Un milion cincisutemi Lei).
4. Schimbarea Statutelor.
5. Alegerea pe un nou period de 3 ani a Consiliului de Administrație și a Cenzorilor (pe anii 1924, 1925 și 1926).
6. Eventuale propuneri.

Pentru a lua parte la Adunarea Generală Domnii acționari vor depune acțiunile lor ori dovezile de plenipotență la Cassa societății cel puțin cu 24 ore înainte de Adunarea Generală.

Arad, 3 Martie 1924.

Consiliul de Administrație.

ACTIVE

Contul Bilanț la 31 Decembrie 1923

PASIVE

Casa în numerar	127679	31	Capital societar	15000	—
Casa din Strada Românilui Nr. 6.	395000	—	Capital Librăria	2000	—
Mobilier	987	—	Fond de rezervă	2121	44
Mașini	580000	—	Creditori și împrumut la bănci	1650400	91
Litere	28925	18	Deposit de Cassă	4348	92
Debitori și marfă	338870	71	Spese transitorii	32177	29
Anticipațiuni	69170	99	Chirii anticipate	12081	66
Farbă	5250	—			
Zincografia	60000	—			
Imprimare și hârtie	108864	91			
Perdere	3382	12			
	1718130	22		1718130	22

DEBIT

Contul Profit și Perdere la 31 Decembrie 1923

CREDIT

Farbă și ulei	12051	—	Imprimare, hârtie și diverse venite	2489781	89
Contribuție	23699	50	Perdere	3382	12
Salare	195250	—			
Spese cu „Românilui”	66979	23			
Porto poștal	13179	73			
Spese cu tipografia	372933	64			
	453092	60			
Retribuția și sporurile persnafului tehnic	1159932	41			
Interese	441729	50			
Abonamente restante	207409	—			
	2493164	01		2493164	01

ARAD, la 31 Decembrie 1923.

Pentru contabilitate:

Vasile Goldiș m. p.
director executiv.

A. Russu m. p. R. C. Moldovan m. p.
procurist.

DIRECȚIUNEA:

Dr. Vlad m. p. Dr. Ștefan C. Pop m. p. Dr. Sever Miclea m. p. Dr. Iustin Marșieu m. p.

CONSILIUL DE CONTROL:

Subsemnatul Consiliu de Control am examinat conturile prezente și le-am aflat în consonanță cu registrele principale și auxiliare ale societății.

Col. Vlad m. p. Dr. E. Micloși m. p. Dr. E. Velici m. p. Dr. Iulian Borneas m. p.